OTSUSED

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2017/915,

29. mai 2017,

relvakaubanduslepingu rakendamist toetava liidu teavitustegevuse kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 28 lõiget 1 ja artikli 31 lõiget 1,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) ÜRO Peaassamblee võttis 2. aprillil 2013 vastu relvakaubanduslepingu. Seejärel avati relvakaubandusleping 3. juunil 2013 allkirjastamiseks ja see jõustus 24. detsembril 2014. Kõik liikmesriigid on relvakaubanduslepingu osalised.

(2) Relvakaubanduslepingu eesmärk on rangeimate võimalike ühtsete rahvusvaheliste standardite kehtestamine tavarelvade rahvusvahelise kaubanduse reguleerimiseks ning ebaseadusliku tavarelvadega kauplemise ennetamine ja likvideerimine ja nende kõrvalesuunamise ennetamine. Kõige olulisemad väljakutsed on selle tulemuslik rakendamine osalisriikide poolt ja selle ülemaailmne kohaldamine, pidades silmas, et rahvusvahelise relvakaubanduse reguleerimine on oma olemuselt ülemaailmne pürgimus. Aitamaks kaasa nende eesmärkide saavutamisele võttis nõukogu 16. detsembril 2013 vastu otsuse 2013/768/ÜVJP ([1]) suurendades seeläbi liidu ekspordikontrolli alaste toetuste portfelli relvakaubanduslepingut puudutavate tegevustega.

(3) Otsuse 2013/768/ÜVJP alusel võetud meetmete abil tegeleti probleemidega 16 abi saanud riigis ning käsitleti paljusid erinevaid valdkondi, mis puudutavad riikliku relvade üleandmise kontrolli süsteemi loomist ja arendamist, nagu nõuab relvakaubandusleping. Koostöö mitme riigiga, kellele ei oldud varem kohaldatud muid liidu ekspordikontrolli alaseid toetusmeetmeid, näidates seeläbi relvakaubanduslepingu ülemaailmset olemust, algas paljulubavalt. Seetõttu on soovitatav järelmeetmete võtmine kõnealuste riikide puhul, et tagada pidev edasiminek ja ergutada neid riike tegema ise piirkonnas asjakohast teavitustööd.

(4) Peale selle, et jätkatakse tegevust otsusega 2013/768/ÜVJP hõlmatud abisaavate riikidega, on soovitav järgida nõudlusel põhinevat lähenemisviisi, mille kohaselt võib alustada abistamist, kui riik, kelle puhul on kindlaks tehtud relvakaubanduslepingu rakendamise alaste vajaduste olemasolu, esitab vastava taotluse. On leidnud kinnitust, et selline lähenemisviis on õiglane ja edukas selliste riikide abistamisel, kes on liidu abi saamise taotluse esitamise kaudu väljendanud relvkaubanduslepinguga seoses pühendumust ja kohusetunnet. Seetõttu käsitletakse käesolevas otsuses teatavaid meetmeid, mida saab taotluse esitamise korral rakendada.

(5) Nõukogu otsuse (ÜVJP) 2015/2309 ([2]) alusel antav liidu abi puudutab mitut liidu ida- ja lõunanaabruses asuvat riiki. Samuti on liit andnud stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahendi alusel pikka aega abi kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli valdkonnas, toetades õigusraamistiku ja institutsioonilise suutlikkuse

([1]) Nõukogu 16. detsembri 2013. aasta otsus 2013/768/ÜVJP ELi tegevuse kohta relvakaubanduslepingu rakendamise toetamiseks Euroopa julgeolekustrateegia raames (ELT L 341, 18.12.2013, lk 56).

([2]) Nõukogu 10. detsembri 2015. aasta otsus (ÜVJP) 2015/2309 tulemusliku relvaekspordi kontrolli edendamise kohta (ELT L 326, 11.12.2015, lk 56).

arendamist kahesuguse kasutusega kaupade toimiva ekspordikontrolli kehtestamiseks ja jõustamiseks. Stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahendi ning nõukogu ühismeetme 2006/419/ÜVJP, ([1]) nõukogu ühismeetme 2008/368/ÜVJP ([2]) ja nõukogu otsuse 2013/391 ÜVJP ([3]) kaudu toetab liit ka ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1540 (2004), millega nähakse ette tõhus kontroll massihävitusrelvadega seotud kaupade tarnimise üle, rakendamist.

ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1540 (2004) rakendamiseks ja liidu kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli abiprogrammide jaoks välja töötatud kontrollimeetmed aitavad kaasa relvakaubanduslepingu tõhusa rakendamise üldisele suutlikkusele, sest paljudel juhtudel kattuvad kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli reguleerivad õigusnormid ja haldusmenetlused ning kontrolli teostavad asutused tavarelvade ekspordikontrolli omadega. Sellest tulenevalt on äärmiselt oluline tagada kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli valdkonna tegevuse tihe koordineerimine relvakaubanduslepingu rakendamist toetava tegevusega.

(6) Käesoleva otsusega ette nähtud meetmete suur arv õigustab kahe rakendusüksuse kasutamist, et töökoormuse saaks jaotada tõhusalt. Nõukogu ja komisjon on usaldanud Saksamaa majandus- ja ekspordikontrolli föderaalsele büroole (BAFA) varasemate ekspordikontrolli alaste projektide rakendamise. Seetõttu on BAFAl hulgaliselt teadmisi ja kogemusi. Expertise France juhib kahesuguse kasutusega kaupadega seotud ELi P2P projekte, mida rahastatakse stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahendi kaudu. Tema roll käesoleva otsuse rakendamises aitab tagada nõuetekohast kooskõlastamist kahesuguse kasutusega seotud projektidega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Relvakaubanduslepingu tõhusa rakendamise ja ülemaailmse kohaldamise toetamiseks võtab liit meetmeid, mille eesmärgid on järgmised:

a) toetada mitut riiki, et nad saaksid tugevdada oma relvade üleandmise kontrollisüsteeme, mille eesmärk on relvakaubanduslepingu tulemuslik rakendamine;

b) suurendada riiklikul ja piirkondlikul tasandil relvakaubanduslepingu alast teadlikkust ja isevastutust asjaomaste riiklike ja piirkondlike asutuste ning kodanikuühiskonna sidusrühmade seas.

2. Lõikes 1 nimetatud eesmärkide saavutamiseks korraldab liit projektide raames järgmisi tegevusi:

a) aitab abisaavatel riikidel vastavalt vajadusele koostada, ajakohastada ja rakendada asjakohaseid õigus- ja haldusmeetmeid, et luua relvakaubanduslepingu nõuetele vastav tõhus relvade tarnimise kontrollisüsteem ja seda edasi arendada;

b) parandada abisaavate riikide lube väljastavate ametnike ja õiguskaitseametnike eriteadmisi ja võimekust eelkõige parimate tavade tutvustamise, koolituse ja oluliste infoallikate kättesaadavaks tegemise abil, et tagada relvatarnete kontrolli nõuetekohane rakendamine ja jõustamine;

c) edendada rahvusvahelise relvakaubanduse läbipaistvust relvakaubanduslepingus sätestatud läbipaistvusnõuete alusel;

d) edendada relvakaubanduslepingu kestvat järgimist abisaavate riikide ja nende naaberriikide poolt, kaasates selliseid asjaomaseid riiklikke ja piirkondlikke sidusrühmi nagu riikide parlamendid, pädevad piirkondlikud organisatsioonid ja kodanikuühiskonna esindajad, kellel on pikaajaline huvi relvakaubanduslepingu tõhusa rakendamise järelevalve vastu.

Projektide raames korraldatavate käesolevas lõikes osutatud tegevuste üksikasjalik kirjeldus on esitatud lisas.

([1]) Nõukogu 12. juuni 2006. aasta ühismeede 2006/419/ÜVJP ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1540 (2004) rakendamise toetuseks ja massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamise raames (ELT L 165, 17.6.2006, lk 30).

([2]) Nõukogu 14. mai 2008. aasta ühismeede 2008/368/ÜVJP ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni nr 1540 (2004) rakendamise toetuseks ja massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamise raames (ELT L 127, 15.5.2008, lk 78).

([3]) Nõukogu 22. juuli 2013. aasta otsus 2013/391/ÜVJP massihävitusrelvade ja nende kandevahendite leviku tõkestamist käsitleva ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1540 (2004) praktilise rakendamise toetamiseks (ELT L 198, 23.7.2013, lk 40).

Artikkel 2

1. Käesoleva otsuse rakendamise eest vastutab liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“).

2. Artikli 1 lõikes 2 osutatud ja projektide raames läbiviidavate tegevuste tehnilist rakendamist korraldavad BAFA ja Expertise France.

3. BAFA ja Expertise France täidavad oma ülesandeid kõrge esindaja kontrolli all. Sel eesmärgil sõlmib kõrge esindaja BAFA ja Expertise France'iga vajalikud lepingud.

Artikkel 3

1. Lähtesumma artikli 1 lõikes 2 osutatud projektitegevuste rakendamiseks on 7 178 924,36 eurot. Kogu projekti hinnanguline kogueelarve on 8 368 151,36 eurot. Selle hinnangulise eelarve lähtesummaga katmata osa annab kaasrahastamise teel Saksamaa Liitvabariigi valitsus ja Expertise France.

2. Kulusid, mida rahastatakse lõikes 1 sätestatud lähtesummast, hallatakse vastavalt liidu eelarve suhtes kohaldatavatele menetlustele ja eeskirjadele.

3. Järelevalvet lõikes 1 osutatud kulude nõuetekohase haldamise üle teostab komisjon. Sel eesmärgil sõlmib komisjon BAFA ja Expertise France'iga vajalikud rahastamislepingud. Nendes rahastamislepingutes nähakse ette, et BAFA ja Expertise France'i ülesanne on tagada liidu abi nähtavus, mis vastab abi suurusele.

4. Komisjon püüab sõlmida lõikes 3 nimetatud rahastamislepingud niipea kui võimalik pärast käesoleva otsuse jõustumist. Komisjon teavitab nõukogu nimetatud protsessis esile kerkinud raskustest ja rahastamislepingu sõlmimise kuupäevast.

Artikkel 4

1. Kõrge esindaja annab nõukogule käesoleva otsuse rakendamise kohta aru, lähtudes rakendusüksuste koostatud korrapärastest aruannetest. Nimetatud aruannete põhjal viib nõukogu läbi hindamise.

2. Komisjon annab teavet artikli 1 lõikes 2 nimetatud projektide raames läbiviidavate tegevuste finantsaspektide kohta.

Artikkel 5

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Otsus kaotab kehtivuse 36 kuu möödumisel artikli 3 lõikes 3 osutatud rahastamislepingute sõlmimise kuupäevast või kuue kuu möödumisel käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäevast, kui selle aja jooksul ei ole vajalikke rahastamislepinguid sõlmitud.

Brüssel, 29. mai 2017

Nõukogu nimel
eesistuja
C. CARDONA

LISA

1. Liidu antava toetuse taust ja põhjendus

Käesolev otsus tugineb nõukogu varasematele otsustele, millega toetatakse ÜRO protsessi relvakaubanduslepingu sõlmimiseks ning selle tulemusliku rakendamise ja ülemaailmse kohaldamise edendamiseks ([1]). ÜRO Peaassamblee võttis relvakaubanduslepingu vastu 2. aprillil 2013 ja see jõustus 24. detsembril 2014.

Relvakaubanduslepingu väljakuulutatud eesmärk on „rangeimate võimalike ühtsete rahvusvaheliste standardite kehtestamine tavarelvastuse rahvusvahelise kaubanduse reguleerimiseks või reguleerimise tõhustamiseks ning ebaseadusliku tavarelvadega kauplemise ennetamine ja likvideerimine ning nende kõrvalesuunamise ennetamine". Relvakaubanduslepingu väljakuulutatud mõte on „aidata kaasa rahvusvahelise ja piirkondliku rahu, julgeoleku ja stabiilsuse saavutamisele, vähendada inimkannatusi ning edendada koostööd, läbipaistvust ja lepinguosaliste riikide vastutustundlikku tegevust tavarelvastuse rahvusvahelises kaubanduses, suurendades seeläbi lepinguosaliste riikide vahelist usaldust". Relvakaubanduslepingu eesmärk ja mõte on seega kooskõlas liidu välis- ja julgeolekupoliitika üldise eesmärgiga, mis on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 21.

Pärast relvakaubanduslepingu vastuvõtmist 2013. aastal on peamisteks ülesanneteks selle tõhus rakendamine ja ülemaailmne kohaldamine.

Ekspordikontrollialane abi ja teavitustegevus on nimetatud ülesannete lahendamisel äärmiselt olulised ning seetõttu on need käesoleva otsuse keskseteks elementideks. Ekspordikontrollialase abi osas puudutab käesolev otsus konkreetseid partnerriike ja annab võimaluse osutada abi uutele riikidele, kes seda taotlevad.

Üheksa konkreetse partnerriigi (Senegal, Burkina Faso, Ghana, Filipiinid, Gruusia, Peruu, Jamaica, Colombia, Costa Rica) osas näeb käesolev otsus ette otsusega 2013/768/ÜVJP rahastatud rakendamise toetamise tegevuste esimese etapiga algatatud koostöö edasiarendamise.

Mis puudutab taotlusi esitavaid abisaavaid riike, siis käesolev otsus tugineb samadele kinnitust leidnud tegevustele, mis viidi läbi otsuse 2013/768/ÜVJP alusel:

— spetsiaalsed abiprogrammid, millega toetatakse abisaavaid riike vajaduspõhiselt ja kaugeleulatuvalt, et aidata neil täita relvakaubanduslepingust tulenevad nõuded. Abi kujundatakse vastavalt tegevuskavale, mis lepitakse kokku abisaavate riikidega, kes täpsustavad oma tegevusprioriteedid, tagavad kohaliku isevastutuse ja väljendavad kohustumist, kui see on asjakohane, valmistuda relvakaubanduslepingu ratifitseerimiseks;

— vajaduse kohaselt võetavad abimeetmed abisaavate riikide puhul, kellel on piiratud ja konkreetsed vajadused. Selline vajaduskohane abi võimaldab liidul käsitleda abitaotlusi paindlikult ja vajadusi arvestades.

Lisaks sellele sisaldab käesolev otsus relvakaubanduslepingu ülemaailmse kohaldamise ülesannet arvestades piirkondliku teavitustegevuse komponenti, mis rajaneb eespool mainitud üheksal konkreetsel partnerriigil koos kõige asjakohasemate piirkondlike organisatsioonide osalemisega. Ülemaailmse kohaldamise toetamise lisavahendiks on teavitustegevus, mida tehakse relvakaubanduslepingu osalisriikide iga-aastasel konverentsil.

Seetõttu esitatakse käesolevas otsuses abi ja teavitustegevuse terviklik pakett, mille abil toetatakse tulemusliku rakendamise ja ülemaailmse kohaldamise alaste probleemide käsitlemist. Käesolev otsus tugineb otsusega 2013/768/ÜVJP rahastatud eelmise etapi käigus saadud tulemustele ja õppetundidele ning näitab liidu ja tema liikmesriikide jätkuvat ja kindlat toetust relvakaubanduslepingule.

2. Üldised eesmärgid

Käesoleva otsuse põhieesmärk on aidata riikidel tugevdada oma relvatarnete kontrollisüsteeme, mille eesmärk on relvakaubanduslepingu tulemuslik rakendamine ja selle ülemaailmse kohaldamise edendamine. Liidu tegevus hõlmab konkreetselt järgmist:

a) relvatarnete kontrolli alase suutlikkuse ja ekspertteadmiste suurendamine abisaavates riikides;

([1]) Vt otsus 2009/1012/ÜVJP; otsus 2010/336/ÜVJP; otsus 2012/711/ÜVJP; otsus 2013/43/ÜVJP ja otsus 2013/768/ÜVJP.

b) teadlikkuse ja isevastutuse edendamine selliste asjaomaste sidusrühmade seas nagu pädevad piirkondlikud organisatsioonid, riikide parlamendid ja kodanikuühiskonna esindajad, kes on huvitatud relvakaubanduslepingu pikema ajalisest tulemuslikust rakendamisest;

c) muudele riikidele suunatud teavitustegevus eesmärgiga toetada relvakaubanduslepingu ülemaailmset kohaldamist ja tulemuslikku rakendamist.

3. Projektitegevuste kirjeldus

3.1. Otsusega 2013/768/ÜVJP loodud ekspertide reservi tugevdamine

3.1.1. Projekti eesmärk

Otsusega 2013/768/ÜVJP loodud ekspertide reserv on selgelt määratletud, pädev ja usaldusväärne ressurss, mis toetab asjakohaselt abistamistegevust. Saadud kogemuste põhjal on nüüd vaja suurendada ekspertide arvu ning laiendada nende ekspertteadmiste valdkondi ja kasutatavate ekspertide liike (näiteks kaasata valitsusväliseid eksperte; innustada nende pikemaajalist osalemist abisaavates riikides; ning töötada reservi raames välja „koolitajate koolitamise“ komponent.

3.1.2. Projekti kirjeldus

Rakendusüksused teevad tööd ekspertide reservi laiendamiseks, tagades võimalikult laia geograafilise ja ekspertteadmiste esindatuse. Rakendusüksused peaksid eelkõige soodustama ekspertide kaasamist riikidest, mis on hiljuti edukalt välja töötanud riikliku relvatarnete kontrollisüsteemi, sealhulgas sellise, mille välja töötamiseks on kasutanud selleks saadud rahvusvahelist abi. Rakendusüksused esitavad nõukogu tavarelvastuse ekspordi töörühmale (COARMile) korrapäraselt aruandeid, mis käsitlevad reservi, selle koosseisu ja selle suutlikkust tulla toime töökoormusega, mis tuleneb käesoleva otsusega ettenähtud tegevustest. COARM võib vajaduse korral teha otsuse parandusmeetmete kohta.

Ekspertide reservi üdised ekspertteadmised peaksid hõlmama riiklike relvatarnete kontrollisüsteemide kõiki aspekte, eelkõige õigusküsimusi, lubade väljastamist, tolli/jõustamist, teadlikkust, vastutusele võtmist/karistusi, aruandlust/läbipaistvust.

3.1.2.1. Eksperdid

Rakendusüksused tagavad ekspertide õiglase ja läbipaistva värbamise ning kasutavad liidu ekspertide puhul täielikult teavitusekspertide liidu nimekirja, mida edastatakse ja ajakohastatakse COARMis.

3.1.2.2. Ekspertide koosolekud

Rakendusüksused kutsuvad käesoleva otsuse kehtivusperioodil kokku neli kahepäevast ekspertide koosolekut (kumbki kaks koosolekut). Nende koosolekute põhieesmärgiks on:

— arendada välja ekspertide ühine arusaam relvakaubanduslepingu rakendamise toetamisega seotud probleemidest ja reageeringutest;

— töötada vajaduse korral välja ühised materjalid, mida kasutavad abistavad eksperdid (nagu näiteks käsiraamat ja suunised), misläbi tagatakse ekspertide antud nõuannete järjepidevus;

— hinnata „koolitajate koolitamise“ komponenti (vt punkti 3.1.2.3.) ja teha vajaduse korral muudatusettepanekuid.

Kaks koosolekut, sealhulgas esimene avakoosolek, peaks toimuma Brüsselis. Ülejäänud kaks koosolekut toimuvad rakendusüksuse asukohas. Igal koosolekul kutsutakse osalema kuni 40 eksperti, tuginedes geograafilisele tasakaalule ja võttes arvesse „koolitajate koolitamise“ komponendi vajadusi (vt punkti 3.1.2.3.).

3.1.2.3. „Koolitajate koolitamise“ komponent

Kõnealuse komponendi eesmärk on toetada abisaavate riikide ekspertide väljaõpet, mis võimaldab neil hiljem tulemuslikult koolitada oma kolleege. Rakendusüksused reklaamivad võimaluse korral „koolitajate koolitamise“ komponenti ja teevad kindlaks tulevased koolitajad, kui nad alustavad abisaavates riikides abistamistegevuse läbiviimist vastavalt käesolevale otsusele. Kõnealused ametnikud registreeritakse seejärel ekspertide reservis ning neid kutsutakse osalema punktis 3.1.2.2. osutatud ekspertide koosolekutel.

„Koolitajate koolitamise“ komponent toimub täiendaval kolmandal päeval, kohe pärast ekspertide kohtumisi. Sellel osalevad tulevased koolitajad ja asjakohane arv koolitust läbiviiva reservi eksperte.

Innustatakse koolitusekspertide ja tulevaste koolitajate vahelisi kontakte, mis toimuvad iga-aastaste ekspertide koosolekute ja nende täiendavate „koolitajate koolitamise“ komponentide vahelisel ajal, ning vajaduse korral võidakse abisaavates riikides kavandada täiendavate koolituste läbiviimist, seda paralleelselt kavandatud abistamistegevustega (näiteks pool päeva sihipärast seminari, millele on osutatud punktis 3.2.3.1.).

Igal koolitusel osaleb kuni 15 tulevast koolitajat.

Ekspertide koosoleku korraldamise eest vastutav rakendusüksus vastutab ka seonduva „koolitajate koolitamise“ komponendi korraldamise eest.

3.2. Täiendav abi pikaajalistele partnerriikidele

3.2.1. Pikaajalised partnerriigid

Senegal, Burkina Faso, Ghana, Filipiinid, Gruusia, Peruu, Jamaica, Colombia, Costa Rica.

Rakendusüksused haldavad neid pikaajalisi partnerriike järgmiselt:

— BAFA: Ghana; Gruusia; Peruu; Jamaica; Colombia; Costa Rica

— Expertise France: Senegal; Burkina Faso; Filipiinid

3.2.2. Projekti eesmärk

Otsus 2013/768/ÜVJP on võimaldanud liidul algatada punktis 3.2.1. osutatud üheksa partnerriigiga koostöö, mis põhineb esialgsel tegevuskaval. Tegevuskava täielik või osaline täitmine on omakorda toonud esile täiendavad probleemid, millega tuleb tegeleda, et teha edusamme relvakaubanduslepingu täielikuma rakendamise suunas. Seetõttu nähakse ette mitmed tegevused, mis viiakse läbi vastavalt abisaavate riikide vajadustele, huvidele ja vastuvõtuvõimele.

3.2.3. Projekti kirjeldus

3.2.3.1. Riikides läbiviidavad seminarid

Abisaavates riikides viiakse üheksa pikaajalise partnerriigi jaoks läbi 45 kahepäevast seminari, tegemist on järelmeetmega nõukogu otsuse 2013/768/ÜVJP alusel tehtud tööle ja saavutustele.

3.2.3.2. Õppekülastused liikmesriikidesse

Abisaavates riikides läbiviidava tegevuse täiendamiseks tehakse pikaajaliste partnerriikide valitsus-, litsentse väljastavatele ja õiguskaitseametnikele kättesaadavaks kuni üheksa kolmepäevast õppekülastust, mille käigus külastatakse liikmesriikide asjaomaseid ametiasutusi. Õppekülastuse korraldamise tagab rakendusüksus, kes haldab õppekülastusest kasu saavat pikaajalist partnerriiki (vt punkt 3.2.1.).

Kuna õppekülastustel on suur koolituspotentsiaal, tuleks nende käigus põhimõtteliselt käsitleda abisaavate riikide tulevasi koolitajaid, st abisaavate riikide ametnikke, kes osalevad punktis 3.1.2.3. osutatud „koolitajate koolitamise“ komponendis.

3.3. Piirkondlik teavitustegevus

3.3.1. Projekti eesmärk

Üheksa abisaavat riiki võivad piirkondlikus teavitustegevuses etendada tulemuslikku rolli ning täiendavalt suhelda oma lähinaaberriikidega relvatarnete ja relvakaubanduslepingu rakendamise küsimustes. See võiks pikema aja jooksul ergutada lõuna-lõuna koostööd.

Seetõttu antakse käesoleva otsusega neile võimalus kas üksi või ühiselt ja vastavalt oma suutlikkusele kaasata kuni kolm naaberriiki allpiirkondlikes seminarides.

3.3.2. Projekti kirjeldus

Piirkondliku teavitustegevuse eesmärgil kavandatakse kuni 12 kahepäevast seminari. Kui korraldavate riikidega ei ole teisiti kokku lepitud, toimuvad need järgmiselt:

— Senegal, Burkina Faso, Ghana: kuni 3 seminari kuni kolmele ECOWASi liikmesriigile, vajaduse korral koostöös ECOWASi komisjoniga, mis toimuvad rotatsiooni alusel, kui asjaomased kolm korraldavat riiki ei ole teisiti kokku leppinud;

— Peruu, Costa Rica ja Colombia: kuni 3 seminari kuni kolmele UNLIRECi liikmesriigile, vajaduse korral koostöös UNLIRECiga, mis toimuvad rotatsiooni alusel, kui asjaomased kolm korraldavat riiki ei ole teisiti kokku leppinud;

— Filipiinid, Gruusia, Jamaica: kuni kaks seminari igas riigis kuni kolmele naaberriigile. Gruusias ja Filipiinidel asub KBRT tippkeskuse piirkondlik sekretariaat, mis võib lihtsustada koostoimet ekspordikontrolli projektidega ning seminaridel osalevate riikide kindlakstegemist ja kontakte nendega.

Seminaridele kutsutakse kuni kümme ametnikku igast osalemiskutse saanud naaberriigist.

Expertise France haldab seminare, mis on seotud Senegali, Burkina Faso, Ghana ja Filipiinidega ning BAFA haldab seminare, mis on seotud Peruu, Costa Rica, Colombia, Gruusia ja Jamaicaga.

3.4. Tegevuskaval põhinevad abiprogrammid

3.4.1. Projekti eesmärk

Eriotstarbeliste abiprogrammide ja nendega seotud tegevuskava eesmärk on suurendada abisaavate riikide suutlikkust täita relvakaubanduslepingu nõudeid kõikehõlmaval ja jätkusuutlikul viisil. Tegevuskava muudab kavandatava abi uue abisaava riigi jaoks prognoositavaks ja annab ülevaate sellest, kuidas tema relvatarnete kontrolli alane suutlikkus peaks eeldatavalt paranema. Abisaavad riigid on riigid, kes taotlevad abi pärast käesoleva otsuse vastuvõtmist.

3.4.2. Projekti kirjeldus

Riiklikud abiprogrammid luuakse kuni üheksa abisaava riiki jaoks.

Eriotstarbelised abiprogrammid tuleks välja töötada järgmiste etappide kaupa:

a) abitaotlus relvakaubanduslepingu rakendamiseks. Selline taotlus peaks olema võimalikult põhjendatud ja peaks määratlema konkreetsed valdkonnad, mille jaoks abi saada soovitakse. Vajaduse korral peaks abi taotlev riik viitama ka muudelt abiosutajatelt varem või jätkuvalt saadavale abile (vt ka allpool 6. jagu) ning esitama teabe oma riikliku relvakaubanduslepingu rakendamise strateegia kohta;

b) taotluse põhjendatuse ja 4. jaos nimetatud kriteeriumite alusel teeb kõrge esindaja koostöös COARM ja rakendusüksusega otsuse taotluse esitanud riigi abikõlblikkuse kohta;

c) kui abitaotluse suhtes on tehtud positiivne otsus, korraldab rakendusüksus ekspertide hindamiskülastuse. Külastus peaks järgnema rakendusüksuse ja abi taotleva kolmanda riigi vahelistele tihedatele kontaktidele ning sellest peaksid osa võtma kõige asjakohasemad eksperdid, kes on valitud ekspertide reservist.

Ekspertide hindamiskülastuse ettevalmistamiseks võib võimaluse korral kasutada küsimustikke ja olemasoleva teabe kogumist. See sisaldab külastuse käigus abi taotleva riigi vajaduste ja prioriteetide esmast hindamist. Eelkõige võimaldab hindamiskülastus koos abi taotleva riigiga välja selgitada, mida on vaja relvakaubanduslepingu tõhusaks rakendamiseks, ning võrrelda neid vajadusi riigis olemasolevate ressurssidega. Ekspertide esmase hindamiskülastuse käigus koondatakse kokku kõik asjaomased riiklikud asutused ja sidusrühmad ning tehakse kindlaks motiveeritud ja usaldusväärsed kohalikud partnerid;

d) ekspertide hindamiskülastuse tulemuste põhjal koostab rakendusüksus abistamise tegevuskava. Rakendusüksus võtab sellise abistamise tegevuskava koostamisel arvesse relvakaubanduslepinguga seotud igasugust abi, mida on võidud osutada relvakaubanduslepingu vabatahtliku sihtfondi, relvastuse reguleerimise alast koostööd toetava ÜRO usaldusrahastu (UNSCAR) või teiste organisatsioonide raames (vt ka 6. jagu allpool). Kui abi taotlev riik on juba välja töötanud relvakaubanduslepingu rakendamise riikliku strateegia, tagab rakendusüksus ka abistamise tegevuskava kooskõla kõnealuse riikliku rakendamisstrateegiaga;

e) abistamise tegevuskava kavandit tutvustatakse abisaavale riigile, et saada sellele asjaomase ametiasutuse heakskiit. Tegevuskavas arvestatakse abisaava riigi vajadusi ja määratakse kindlaks abivajaduse prioriteedid;

f) tegevuskava rakendamisse kaasatakse ekspertide reservist valitud asjakohased eksperdid ja vastavalt vajadusele muud sidusrühmad. Rakendusüksusel on vajaduse korral võimalus delegeerida hindamisprotsessi korraldamine ja/või rakendamine ning abistamise tegevuskava koostamine väliseksperdile või väliseks-pertidele. Sellise tegevuse suhtes kohaldatakse rakendusüksuse järelevalvet.

Abivahendite valikusse kuuluvad eelkõige õiguslik analüüs, koolitusseminarid ja õpikojad ning nendega edendatakse veebipõhiste vahendite ja teabeallikate (näiteks ELi P2P teavitusportaali ja ELi P2P teabelehe) kasutamist. Rakendusüksus valib kõnealused abivahendid vastavalt ekspertide hindamiskülastuse käigus kindlaks tehtud täpsetele vajadustele ja prioriteetidele ning vastavalt tegevuskavale.

3.4.3. Tegevuskavade geograafiline jaotus

Võttes arvesse otsuse 2013/768/ÜVJP alusel juba läbiviidud tegevusi ja nende osas järelmeetmete võtmise vajadust, rakendatakse üheksa tegevuskava järgmiselt (vastutav rakendusüksus on märgitud sulgudes):

— Põhja-, Kesk- ja Lääne-Aafrika: 5 (Expertise France)

— Lõuna- ja Ida-Aafrika: 1 (BAFA)

— Kagu-Aasia: 2 (BAFA)

— Lähis-Ida ja Pärsia lahe riigid ning Kesk-Aasia: 1 (Expertise France)

Vastavalt ÜRO tavadele täpsustatakse rakendusüksustega sõlmitavates lepingutes, millised eelnimetatud geograafiliste piirkondade kolmandad riigid on rakendusüksustega seotud.

3.5. Vajaduskohast abi pakkuvad õpikojad

3.5.1. Projekti eesmärk

Vajaduskohast abi pakkuvate õpikodade eesmärk on suurendada abisaavate riikide relvatarnete kontrolli alast suutlikkust, et täita relvakaubanduslepingu nõudeid sihipäraselt ja asjakohasel viisil. Selline vajaduskohane abi võimaldab liidul reageerida paindlikult ja vajadusi arvestades abitaotlustele, milles on osutatud konkreetsele vajadusele, mis on oluline relvakaubanduse rakendamiseks. Õpikodade abil võib käsitleda ühe abisaava riigi küsimusi või mitme, sarnaste vajadustega abisaavate riikide küsimusi.

3.5.2. Projekti kirjeldus

Korraldatakse kuni 14 kahepäevast õpikoda, et vastata konkreetsetele abitaotlustele ja sooviavaldustele edendada relvatarnete kontrollisüsteemi üht või mitut konkreetset valdkonda.

Õpikodadega antakse üksikjuhtumipõhist abi ja käsitletakse taotluse esitanud riigi või riikide tõstatatud konkreetset küsimust (konkreetseid küsimusi). Õpikojad toimuvad abisaavas riigis ja teadmisi jagavad ekspertide reservist valitud eksperdid.

Kõrge esindaja otsustab koostöös COARMiga, kuidas reageerida abitaotlustele. Kõrge esindaja hinnang lähtub eelkõige 4. jaos nimetatud kriteeriumitest, taotluse täpsusest, kaaluloleva küsimuse (kaalulolevate küsimuste) määratlemise viisist ja geograafilisest tasakaalust.

3.5.3. Vajaduskohast abi pakkuvate õpikodade geograafiline jaotus

14 vajaduskohast abi pakkuvat õpikoda rakendatakse järgmiselt (vastutav rakendusüksus on märgitud sulgudes):

— Ladina-Ameerika: 3 (BAFA) ja 1 (Expertise France)

— Aafrika: 3 (Expertise France)

— Kesk- ja Kagu-Aasia: 2 (BAFA) ja 1 (Expertise France)

— Ida-Euroopa ja Kaukaasia: 2 (BAFA)

— Pärsia lahe piirkonna riigid ja Lähis-Ida: 2 (Expertise France)

Vastavalt ÜRO tavadele täpsustatakse rakendusüksustega sõlmitavates lepingutes, millised eelnimetatud geograafiliste piirkondade kolmandad riigid on rakendusüksustega seotud.

3.6. Relvakaubanduslepingualast abi saavate riikide lõppkonverents

3.6.1. Projekti eesmärk

Konverentsi eesmärk on suurendada teadlikkust ja isevastutust selliste asjaomaste sidusrühmade seas nagu pädevad piirkondlikud organisatsioonid, riikide parlamendid ja kodanikuühiskonna esindajad, kes on huvitatud relvakaubanduslepingu pikema ajalisest tulemuslikust rakendamisest.

3.6.2. Projekti kirjeldus

Projekt teostatakse kahepäevase konverentsina, mis korraldatakse otsuse rakendamise lõpuperioodil ning võib-olla paralleelselt COARMi koosolekuga. BAFA juhib selle rakendamist. Konverentsil osalevad asjakohased esindajad üheksast pikaajalist abi saavast riigist (3.2.1.) ning punktides 3.4. ja 3.5. osutatud tegevuste kaudu abi saavast riigist.

Konverents aitab kaasa kogemuste vahetamisele abisaavate riikide seas, pakub teavet nende seisukohtadest relvakaubanduslepingu, selle ratifitseerimise ja rakendamise seisu kohta ning võimaldab jagada asjakohast teavet riikide parlamentide, piirkondlike organisatsioonide ja kodanikuühiskonna esindajatega.

Seetõttu peaksid konverentsil osalejate hulka kuuluma:

— abisaavate riikide diplomaatilised ja sõjaliste/kaitsestruktuuride töötajad eelkõige asutustest, mis vastutavad relvakaubanduslepinguga seotud riikliku poliitika eest;

— abisaavate riikide tehnilised ja õiguskaitse valdkonna töötajad, eelkõige lubade andmise ja tolliküsimustega tegelevad ametnikud ning õiguskaitseasutuste töötajad;

— riiklike, piirkondlike ja rahvusvaheliste organisatsioonide abiprojektidega tegelevad esindajad ning selliste riikide esindajad, kes on huvitatud strateegilise kaubanduskontrolli alase abi pakkumisest või saamisest;

— asjakohaste valitsusväliste organisatsioonide, mõttekodade, riikide parlamentide ja relvatööstuse esindajad.

Konverentsile oodatakse kuni 80 osalejat. Konverentsi toimumiskoha ja osalema kutsutavate riikide ja organisatsioonide lõpliku nimekirja määrab rakendusüksuse esitatud ettepaneku alusel kindlaks kõrge esindaja, kes konsulteerib COARMiga.

3.7. Relvakaubanduslepingu osalisriikide konverentsi raames toimuvad kõrvalüritused

3.7.1. Projekti eesmärk

Relvakaubanduslepingu osalisriikide iga-aastased konverentsid annavad ainulaadse võimaluse suhelda asjaomaste ametnike ja sidusrühmadega, kes vastutavad relvakaubanduslepinguga seotud küsimuste üle. Liidu rahastatavad kõrvalüritused võimaldavad eelkõige suurendada teadlikkust liidu poolt lepingu rakendamiseks teostatava toetustegevuse kohta, suurendada teadlikkust ka nendes riikides, kes võivad hiljem abi taotleda, ning edendada häid tavasid, eelkõige abisaavates riikides.

3.7.2. Projekti kirjeldus

Programmi jooksul toimub kolm kõrvalüritust, st üks kõrvalüritus iga relvakaubanduslepingu osalisriikide iga-aastase konverentsi kohta. Expertise France juhib nende rakendamist. Liidu rahaliste vahenditega võib eelkõige katta kuni kolme abisaavate riikide eksperdi/ametniku reisikulusid.

4. Punktides 3.4. ja 3.5. osutatud projektide raames toimuva tegevuse abisaajad

Punktides 3.4. ja 3.5. nimetatud projektide raames toimuva tegevuse puhul võivad abisaajateks olla riigid, kes taotlevad abi relvakaubanduslepingu rakendamiseks ning kes valitakse välja muu hulgas järgmiste kriteeriumite alusel:

— poliitilise ja õigusliku pühendumuse tase relvakaubanduslepingu järgimiseks ning asjaomase riigi suhtes kohaldatavate relvakaubandust ja relvatarnete kontrolli käsitlevate rahvusvaheliste kokkulepete rakendamise seis;

— abitegevuse edukuse tõenäosus;

— kahesuguse kasutusega kaupade ja relvatarnete kontrolli alase võimaliku juba saadud või kavandatava abi hindamine;

— asjaomase riigi osatähtsus ülemaailmses relvakaubanduses;

— asjaomase riigi olulisus liidu julgeolekuhuvide seisukohast;

— ametliku arenguabi saamise kõlbulikkus.

5. Rakendusüksused

Käesoleva otsuse alusel läbiviidavatest tegevustest tuleneva töökoormuse tõttu on soovitatav kasutada kahte pädevat rakendusüksust: BAFA ja Expertise France. Vajaduse korral teevad nad koostööd liidu liikmesriikide ekspordikontrolliasutuste, asjaomaste piirkondlike ja rahvusvaheliste organisatsioonide, mõttekodade, uurimisinstituutide ja valitsusväliste organisatsioonidega ja/või delegeerivad neile oma ülesandeid.

Nõukogu ja komisjon on teinud BAFAle ülesandeks rakendada mitu varasemat ekspordikontrolliga seotud projekti. Seetõttu on BAFAl hulgaliselt teadmisi ja kogemusi. Expertise France juhib kahesuguse kasutusega kaupadega seotud ELi P2P projekte, mida rahastatakse stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahendi kaudu. Tema roll käesoleva otsuse rakendamises aitab tagada nõuetekohast kooskõlastamist kahesuguse kasutusega seotud projektidega. Kokkuvõttes on mõlemal rakendusüksusel tõendatud kogemused, kvalifikatsioon ja vajalikud ekspertteadmised kogu liidu asjakohase ekspordikontrollialase tegevuse kohta nii kahesuguse kasutusega kaupade kui ka relvade ekspordikontrolli valdkonnas.

6. Koordineerimine muu asjakohase abiga

Samuti peaksid rakendusüksused pöörama suurt tähelepanu relvakaubanduslepingu jaoks olulisele tegevusele, mida viiakse läbi väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse kõigi aspektide ennetamist, tõkestamist ja likvideerimist käsitleva ÜRO tegevuskava ja selle rakendamise tugisüsteemi (PoA-ISS) raames ning ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1540 (2004), relvakaubanduslepingu vabatahtliku sihtfondi ja UNSCARi raames ning lisaks ka kahepoolse abitegevuse raames. Rakendusüksused peaksid vastavalt vajadusele pidama sidet teiste abiosutajatega, et tagada tegevuste mittekattumine ning maksimaalne sidusus ja vastastikune täiendavus.

Projekti eesmärgiks on samuti suurendada abisaavate riikide teadlikkust liidu rahastamisvahenditest, millest saab toetada lõuna-lõuna suunalist ekspordikontrollialast koostööd. Sellega seoses tuleks abitegevustega anda teavet olemasolevate vahendite kohta nagu ELi KBRT tippkeskuste algatus ja muud ELi P2P programmid ning edendada nende kasutamist.

7. Liidu nähtavus ja abimaterjalide kättesaadavus

Projekti jaoks koostatud materjalidega tagatakse liidu nähtavus, võttes aluseks eelkõige Euroopas Liidu välistegevuse kommunikatsiooni ja nähtavuse käsiraamatus esitatud logo ja graafika, sealhulgas logo „ELi P2P ekspordikontrolli programm“. Liidu delegatsioonid peaksid osalema kolmandates riikides toimuvatel üritustel, et tõhustada poliitilisi järelmeetmed ja nähtavust.

ELi P2P (https://export-control.jrc.ec.europa.eu) veebiportaali edendatakse, et toetada käesoleva otsuse alusel läbiviidavaid relvakaubanduslepinguga seotud toetustegevusi. Seetõttu peaksid rakendusüksused edastama vastavate abimeetmete läbiviimise käigus teavet veebiportaali kohta ning julgustama portaali tehniliste ressurssidega tutvumist ja nende kasutamist. Veebiportaali tutvustamisel peaksid rakendusüksused tagama liidu nähtavuse. Lisaks sellele tuleks tegevusi edendada ELi P2P uudiskirja abil.

8. Mõju hindamine

Käesoleva otsusega sätestatud tegevuste mõju tuleks tehniliselt hinnata pärast seda, kui need on lõpule viidud. Rakendusüksuse esitatud teabe ja aruannete alusel teostab mõju hindamist kõrge esindaja koostöös COARMiga ning vajaduse korral abisaavates riikides paiknevate liidu delegatsioonide ja muude asjaomaste sidusrühmadega.

Eriotstarbelisest abiprogrammist abi saanud riikide puhul tuleks mõjuhinnangus pöörata erilist tähelepanu relvakaubanduslepingu ratifitseerinud abisaavate riikide arvule ja nende relvatarnete kontrolli alase suutlikkuse arendamisele. Abisaavate riikide relvatarnete kontrolli alase suutlikkuse hindamine peaks eelkõige hõlmama asjakohaste riiklike õigusaktide koostamist ja väljaandmist, relvakaubanduslepingu aruandluskohustuste täitmist ning relvatarnete kontrolli eest vastutava asjaomase asutuse mõjuvõimu suurendamist.

9. Aruandlus

Rakendusüksused koostavad regulaarselt aruandeid, sealhulgas aruandeid pärast iga tegevuse lõpuleviimist. Need aruanded tuleks esitada kõrgele esindajale hiljemalt kuue nädala möödumisel vastavate tegevuste lõpuleviimisest.